

Götene kommun
barn.utbildningsnamnden@gotene.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Ljungsbackenskolan i Götene kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Götene kommun att senast den **15 september 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Götene kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 7 § och 9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)

Åtgärder

- Lärarna ska vid betygssättningen av ett ämne bygga bedömningen på de kunskaper som eleven inhämtat fram till den aktuella terminen.
- Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Götene kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektor ska se till att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Götene kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas framtida val av utbildning.

Bedömning

Vid tillsyn av Ljungsbackenskolan i Götene kommun framkommer att huvudmannen anordnar en utbildning som i huvudsak uppfyller författningarnas krav. Brister som framkommit vid tillsynen redovisas i detta beslut.

Tillsynen visar att det i Ljungsbackenskolan finns elever som inte upplever att skolan är en trygg miljö att vistas i. Skolan har förvisso organiserat så att det finns fler vuxna på skolgården under raster, skapat organiserade rastaktiviteter samt för en årskurs utökat med en extra personal under skoldagen. Situationen har blivit bättre i jämförelse med höstterminen, men det finns fortfarande elever som inte känner sig trygga under skoldagen. Tillsynen visar vidare att lärarna inte i alla ämnen betygsätter elevernas kunskaper utifrån en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Det framgår också av tillsynen att alla elever inte erbjuds studie- och yrkesorienterande verksamhet vilket bland annat är viktigt utifrån skolans kompensatoriska uppdrag för att medverka till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Föreläggande

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Ljungsbackenskolan inte i alla ämnen betygsätter elevernas kunskaper utifrån en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet vid betygstillfället den aktuella terminen.

Tillsynen visar att under de senaste tre läsåren har lärarna i flera ämnen inte tilldelat någon elev i årskurs 6 betygen A eller B vid höstterminens betygssättning. Detta beror på att lärarna i flera ämnen, vid bedömning av elevernas kunskaper, sätter ett lägre

betyg för att de inte vill hamna i en situation där eleven får ett sänkt betyg en termin senare till följd av att eleven då inte bedöms uppnå kunskapskraven för minst det betyget. Det finns även lärare som anser att de inte kan bedöma elevernas kunskaper för att eleverna i dessa ämnen ännu inte avslutat påbörjade tematiska arbeten som pågår under läsåret. Detta medför att lärarna sätter betyg på elevernas kunskaper på felaktiga grunder eftersom betygsättningen ska bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat till och med den aktuella terminen betyg ska sättas. Det är lärarens samlade bild av elevens kunskaper som ska ligga till grund för det betyg eleven får utifrån de kunskapskrav som prövats i undervisningen. Det är därför av vikt att läraren vid sin planering av undervisningen i ämnet identifierar vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån och hur eleverna ska ges möjlighet att visa sin kunskaper på olika sätt.

Det har av en tidigare rektor uppmärksammats att lärarna i flera ämnen inte sätter betygen A eller B och i skolenhetens kvalitetsredovisning för läsåret 2015/16 står det att lärarna saknar gemensamma bedömningsunderlag och att det finns utrymme för individuella subjektiva bedömningar. Trots detta så har lärarnas betygsättning av elevernas kunskaper inte förändrats och även vid det senaste betygstillfället har ingen elev i skolenhetens två klasser i årskurs 6 tilldelats betyget A eller B i sex ämnen, vilket det finns elever som erhållit i andra ämnen. Vidare framgår det av tillsynen att lärarna i dessa ämnen inte samverkat kring bedömning med lärare som undervisar andra årskurser och därmed inte heller säkerställt att bedömning av elevers kunskaper i årskurs 6 är likvärdigt mellan olika läsår.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att bedömning och betygsättning inte sker i överensstämmelse med författningarnas krav.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. När betyg sätts innan ett ämne är avslutat, ska betygsättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat till och med den aktuella terminen. Vid bedömning ska elevens kunskaper i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 6.

Utredning

Betygsstatistiken från höstterminen 2014 till höstterminen 2016 visar, med undantag från vårterminen 2015, att inte någon av eleverna i årskurs 6 bedömts uppnå kunskapskraven för betygen A eller B i minst sex ämnen. Det bekräftas av intervju med lärare att det finns flera ämnen i vilka inga elever tilldelats betygen A eller B under höstterminen i årskurs 6 de senaste tre läsåren, samt att det är olika lärare som undervisat och haft i uppgift att betygsätta klasserna under de tre läsåren.

I flera av de ämnen där betygsstatistiken visar att eleverna inte uppnår kunskapskraven för betygen A eller B är det inte tydligt för eleverna vad som menas med de olika kunskapskraven, uppger elever vid intervjun. Eleverna beskriver att alla betygssteg ska vara möjliga att uppnå, men att det är svårt att uppnå de högre betygen. Det framkommer också i intervju med elever att bedömning och undervisning utifrån

kunskapskraven inte är lika tydlig för dem i alla ämnen. Det är enligt eleverna tydligast i ämnena svenska, matematik, hemkunskap samt idrott och hälsa.

Enligt lärarna har eleverna, i flera av klasserna, undervisats av samma lärare under samtliga terminer i årskurserna 4-6. Lärarna uppger vidare att de i undervisningen ger möjlighet för eleverna att utmanas för de högre betygsstegen, men att eleverna vid tiden för höstterminens bedömning inte avslutat olika tematiska arbeten som påbörjats i årskurs 6. Det har påverkat bedömningen av elevernas kunskaper eftersom eleverna inte kunnat visa att de inhämtat de förmågor som krävs för betyget A eller B när elevernas arbeten inte har avslutats. Lärarna uppger vidare att lärarna sätter lägre betyg för att de vill undvika att sätta ett betyg som eleverna utifrån kunskapskraven kanske inte uppnår terminen efter. För ett par år sedan påtalade en rektor statistiken kring betygsättningen för lärarna och att lärarna bedömt att eleverna i flera ämnen inte uppnått kunskapskraven för betygen A och B. Det har enligt lärarna endast arbetats med likvärdig bedömning i de ämnen där det förekommer nationella ämnesprov. Lärarna uppger att det varit många rektorsbyten de senaste åren och inget fungerande ledarskap på skolenheten enligt lärarna. Vidare uppger lärarna att det nu finns en ledning på skolenheten och att rektor arbetar för att få tillbaka ett samarbete mellan lärarna.

Rektor är ny på skolenheten och medveten om att betygsstatistiken ser ut som den gör och att ingen elev fått betygen A eller B i flera ämnen läsåret 2015/16. Det pågår ett arbete att få igång samverkan kring bedömning mellan årskurser och inte som i dag enbart inom årskursen i flera ämnen. Rektor har inte diskuterat betygsstatistiken för läsåret 2015/16 med lärarna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Götene kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Götene kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen vid Ljungsbackenskolan inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Tillsynen visar att det under en längre tid varit så att flera elever inte känner sig trygga under skoldagen till följd av andra elevers beteende. Det finns elever som är rädda för att bli slagna med pinnar, att elever vill "brottas" eller att elever ska säga elaka saker till dem då sådant förekommit vid tidigare tillfällen. Skolan har förvisso organiserat så att det finns fler vuxna på skolgården under raster, skapat organiserade rastaktiviteter samt för en årskurs utökat med en extra personal under skoldagen. Elevhälsan handleder även lärare så att de ska kunna skapa en trygg skolmiljö för eleverna. Situationen har blivit bättre i jämförelse med höstterminen, men det finns fortfarande elever som inte känner sig trygga under skoldagen. Tillsynen visar att det främst är en årskurs där det inte är

tryggt under hela skoldagen och att det i ett par årskurser främst gäller tiden då eleverna är på rast.

Utifrån vad som ovan anförts uppfyller inte Ljungsbackenskolan skollagens krav att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Utredning

Skolinspektionen har inför tillsynen fått information av vårdnadshavare till elever på Ljungsbackenskolan om att det under höstterminen 2016 inte varit tryggt för alla elever. Vid intervju med elever framkommer det att det finns flera elever i olika årskurser som inte känner sig trygga i skolmiljön. Det finns elever som inte känner sig trygga med klasskamrater och det finns elever som uppger att elever från andra klasser skapar en otrygg miljö på rasterna. Eleverna säger att de är rädda för att de ska bli slagna med pinnar, att elever vill brottas eller att elever ska säga elaka saker till dem. Lärarna säger till om de ser, men eleverna säger att lärarna inte alltid kan se vad som händer eller påverka situationen.

Lärare, elevhälsa och rektor uppger att skolan har organiserat så att det finns fler vuxna på skolgården under raster, har skapat organiserade rastaktiviteter samt för en klass utökat med en extra personal under skoldagen.

Lärarna bekräftar i intervju att det finns klasser där eleverna inte känner sig trygga och uppger att orsaken är att det finns elever i vissa klasser som kan ha ett utåtagerande beteende, språkligt och fysiskt, vilket sprider otrygghet hos eleverna. Lärarna uppger att tryggheten i flera klasser är bättre nu än tidigare under läsåret, men att det fortfarande finns situationer där elever inte upplever att det är tryggt.

Vid intervju med elevhälsan uppger dess representanter att det finns elever, som inte är trygga på skolan. Elevhälsan uppger att de handleder lärare utifrån de uppkomna situationerna i de klasser där elever påverkar andra elevers trygghet i skolan. Kuratorn har utifrån den otrygghet som finns hos eleverna på förekommen anledning haft i uppdrag att arbeta med elever i ett par klasser vilket har gett positiv effekt.

Rektorn känner till att det förekommer situationer där elever inte känner sig trygga och uppger att det tar tid att få till vissa förändringar, men handledning av lärare och elevhälsans arbete i klasser kommer att ge resultat. Det är ett pågående arbete, både den gemensamma strategi som pedagogerna arbetar efter och resurserspersonen som satts in samt kontakten med vårdnadshavare. Rektor får signaler om att tryggheten blir bättre och det måste få gå en tid för att elevernas upplevelse av trygghet också ska förändras uppger rektorn. Vidare säger rektorn att det är ett jobb som man måste följa upp kontinuerligt och utvärdera.

Motivering till föreläggande som ingripande

Götene kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Götene kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Förutsättningar för lärande och trygghet*Bedömning*

Skolinspektionen bedömer att den studie- och yrkesorienterande verksamheten som ges eleverna inte tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Tillsynen visar att alla elever idag inte erbjuds studie- och yrkesorienterande verksamhet, som tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Det ges förvisso en del exempel på att föräldrar till elever i en klass ombeds att informera om sitt yrke när föräldern ändå besöker klassen. Tidigare organiserade skolenheten så att alla elever fick vetskap om olika yrken och utbildningar i samband med att eleverna praktiserade på olika arbetsplatser. Praktik på arbetsplatser sker inte idag och det finns inte längre ett arbete på skolenheten som ser till att skolenheten på ett likvärdigt och strukturerat sätt ser till att eleverna erhåller vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet. Detta strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. Studie och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter ska informera och vägleda eleverna, inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Utredning

Eleverna från flera olika klasser uppger att de inte varit på studiebesök på olika arbetsplatser eller talat om studier kopplat till olika yrken. Eleverna berättar om yrken de vill arbeta som när de blir vuxna, men flera elever och från olika klasser och olika årskurser säger att de inte talat om utbildning och yrken i undervisningen.

Lärarna och rektorn berättar att det finns en studie- och yrkesvägledare för årskurserna 7-9 i kommunen, men att den personen inte har något uppdrag mot elever i årskurserna 1-6. De uppger vidare att eleverna i årskurserna 4-6 tidigare praktiserade på olika arbetsplatser och att eleverna i anslutning till det arbetade med olika frågeställningar gällande yrken och utbildning. Av säkerhetsskäl sker det idag inte praktik för årskurserna 4-6 och arbetet med yrken och utbildning genomförs därför inte nu enligt lärarna. Lärarna ger exempel på att de ber föräldrar, som är på besök i sitt

barns klass, att berätta om sina yrken. Det framkommer av intervjun att det inte finns en plan på skolan som säkerställer att lärarna tar ansvar för att informera och vägleda eleverna, men att det ändå sker i vissa klasser.

Rektor och biträdande rektorer uppger att lärarna, för årskurserna 1-6, i sin yrkesroll har uppdraget att informera och vägleda eleverna i frågor gällande utbildning och yrken. De uppger vidare att det finns en samverkan mellan skolan och olika arbetsgivare i kommunen, men de har inte säkerställt att alla lärare tar ansvar för kontakt med arbetsgivare eller att de i sitt uppdrag som lärare ger eleverna information och vägledning om utbildning och yrkesval.

Motivering till föreläggande som ingripande

Götene kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Götene kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Götene kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Götene kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Götene kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Karin Pollack
Föredragande/Utredare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Ljungsbackenskolan

Fakta om Ljungsbackenskolan

Ljungsbackenskolan är en grundskolenhet för elever från förskoleklass till årskurs 6 belägen i utkanten av Götene tätort. Vid tillfället för kommunens redovisning till Skolinspektionen, den 20 februari 2017, fanns det totalt 45 elever i förskoleklass och 254 elever årskurserna 1-6. Under vårterminen 2017 är årskurserna 3 till 6 placerade i Västerbyskola på grund av takrenovering på Ljungsbackenskolan. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för grundskolenheten Lundabyn.

Fritidshemmet är integrerat med skolverksamheten.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat årskurs 3

Skolverkets nationella statistik för de nationella ämnesproven läsåret 2015/16 visar att färre än tio elever genomfört ämnesprovet ämnet svenska som andraspråk. I ämnet matematik har 92 till 100 procent av eleverna nått kravnivåerna för de olika delproven. Motsvarande andel elever som klarat kravnivåerna i riket är 80 och 95 procent för de olika delproven. I ämnet svenska har 92 till 100 procent av eleverna nått kravnivåerna för de olika delproven. Motsvarande andel elever som klarat kravnivåerna i riket är 91 till 99 procent för de olika delproven.

I sammanställning av måluppfyllelse som huvudmannen redovisat för eleverna i årskurs 3 avseende vårterminen 2016 framgår att 96 procent av eleverna uppnått de nationella målen för årskurs 3 i svenska och att alla elever har uppnått målen för årskurs 3 i matematik.

Kunskapsresultat årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för de nationella ämnesproven läsåret 2015/16 visar att den genomsnittliga provbetygspoängen för eleverna på skolenheten i samtliga delprov i ämnena engelska och svenska ligger över den genomsnittliga provbetygspoängen för eleverna i riket.

För eleverna i årskurs 6 på skolenheten är den genomsnittliga betygspoängen högre jämfört med riket i fem ämnen (bild, matematik, idrott och hälsa, engelska, svenska) enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2015/16.

I betygssammanställningen som huvudmannen redovisar för eleverna i årskurs 6 avseende vårterminen 2016 har nästan alla elever nått minst betyget E i svenska, 90 procent i engelska, 88 procent i matematik. Betygsstatistiken visar vidare att inga elever har betygen A och B i ämnena biologi, fysik, kemi, teknik, historia, geografi och religion.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2016, inför tillsynen, är det 89 procent av eleverna i årskurs 5 som svarat. På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" svarar 54 procent att det stämmer helt och hållet. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarar 21 procent att det stämmer ganska dåligt.

I skolenhetens egen kvalitetsredovisning för läsåret 2015/16 redovisas att 15 procent av flickorna och 12 procent av pojkarna anser att det inte stämmer alls att "det är lugnt och tyst i klassrummet för det mesta.

I kvalitetsredovisningen kan man läsa: "Man kan se att trivseln och tryggheten är hög bland eleverna men att det ligger högre bland flickorna. Det som får lägst är att det är lugnt och tyst i klassrummet och bland pojkarna är det många som inte känner sig trygga i omklädningsrummet på idrotten. De flesta eleverna känner sig inte utsatta på sociala medier."